

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

วรภาพ พลยอด¹, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์², พัทธรา เดชโฮม³, จิตติวิสุทธิ์ วัฒนปัญญา⁴

^{1,2,3}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

E-mail: Aon.Polyod@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) การไว้วางใจกัน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การบริหารแบบมีส่วนร่วม

PARTICIPATIVE ADMINISTRATION OF BAN BANG MAI KAEW PRACHA SAMAKKEE SCHOOL UNDER CHUMPHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Waraporn Polyod¹, Niran Sutheeniran², Patchara Dechhome³, Jittawisut Wimuttipanya⁴

Educational administration Education Bansomdejchaopraya Rajabhat University

E-mail: Aon.Polyod@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to study the participatory management of Ban Bang Mai Kaew Pracha Samakkee School under Chumphon Primary Education Area Office in District 1 in 5 aspects, namely: 1) Setting common goals and objectives, 2) trusting each other, 3) Participation in operations, 4) Participation in receiving benefits, 5) Participation in evaluation. The population used in the research were: Ban Bang Mai Kaew Pracha Samakkee School under Chumphon Primary Education Area Office District 1 for the academic year 2022, 55 students The research instrument is a questionnaire of 5 levels of estimation, statistics used to analyze the data, including percentage, mean and standard deviation. The results of the research showed that the participatory management of Ban Bang Mai Kaew Prachasamakkee School under the Chumphon Elementary Education Area Office District 1 as a whole was at a high level. When considering each aspect, it was found that participation in receiving benefits had the highest average, followed by setting common goals and objectives. Next up is trust. Participation in the assessment The area with the lowest average score was operational participation.

Keywords: administration, participatory, participatory administration

บทนำ

ความผาสุกของประชาชนในชาติ ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีแนวนโยบายด้านการบริหารราชการ โดยต้องส่งเสริมและสนับสนุน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจการวางแผนพัฒนารวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนมีผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า ส่วนราชการจะต้องพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญ ให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงานและสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในการบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้จะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติราชการทุกระยะ ต้องมีการปรับแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ต้องมีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ของงานที่เป็นความจริง ส่วนราชการต้องมีการพัฒนาความรู้เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เน้นการสร้างความคิดใหม่ ๆ ตามวิชาการสมัยใหม่และนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2546 : 298)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดการปฏิรูปการศึกษาให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการไว้ในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่ามาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการกระจายอำนาจการจัดและการบริหารการศึกษาไปให้เขตพื้นที่การศึกษา การบริหารมิใช่การสั่งการจากส่วนกลาง ดังที่เคยเป็น หากแต่เขตพื้นที่และสถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดและบริหารการศึกษา หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายได้เข้ามามีบทบาทในการจัดและบริหารการศึกษา (ทิพวรรณ จันทร์สถิต. 2560 : 1)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยในการบริหารงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเทคนิค และวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานสูงสุด และเกิดผลสำเร็จขององค์กร การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมืออาชีพจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและทุกฝ่าย ทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาและการบริหารโดยใช้องค์คณะบุคคล (ธีระ รุณเจริญ. 2561 : 1) ตลอดทั้งนำการบริหารโดยอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วย การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรศักดิ์ นานานุกูล (สุรศักดิ์ นานานุกูล. 2561 : 15) ที่ว่าการทำงานในองค์กรใด ๆ ก็ตาม หากดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน คือ ตั้งแต่การหาข้อมูล การหาสาเหตุของปัญหา การทำงานร่วมกัน ติดตามจนถึงขั้นบำรุงรักษาระยะยาวย่อมทำให้การดำเนินงานนั้นประสบผลสำเร็จบุคลากรในองค์กร ได้ทำงานด้วยความเต็มใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานและเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งในองค์กรจึงจำเป็นต้องช่วยพัฒนาให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg.1996 : 391 - 394) แบ่งองค์ประกอบของ การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน ได้แก่ การไว้วางใจกัน ความผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ดังที่จะเห็นได้จากงานวิจัยที่หลากหลาย เช่น หฤทธิ์ เขียวสะ (หฤทธิ์ เขียวสะ. 2562 : 1916) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหาร

สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน เช่นเดียวกับกับอมรภักดิ์ ปิ่นกำลัง (อมรภักดิ์ ปิ่นกำลัง, 2560 : 5) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการไว้วางใจกัน แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน ส่งเสริมการยอมรับและเชื่อถือ ในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ร่วมงาน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บริหารให้ ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพัน ให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ 3) การตั้งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิด ให้ออกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็น และปรับปรุง พัฒนาการ ดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล โดยใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน ได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุม การปฏิบัติงานของทีมงาน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไปส่วนเพ็ญพิศ ผาพองยุ่น (เพ็ญพิศ ผาพองยุ่น, 2560 : 115) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการบริหารบุคคล รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการ ส่วนด้านที่มีการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป

โรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,250 คน จำนวนครูผู้สอน 55 คน ซึ่งเป็นองค์กรขนาดใหญ่ บริบทการจัดการศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งในส่วนของครูผู้สอนต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาในระดับดีขึ้นต่อไป

จากดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ประชากร
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 55 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) การไว้วางใจกัน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ประกอบด้วย ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการไว้วางใจกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 55 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการค่าหาเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน หลังจากนั้นใช้การอธิบายเชิงพรรณนาแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับข้าราชการครูโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

	สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน(N)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	7	12.73
	หญิง	48	87.27
	รวม	55	100.00
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	47	85.45
	สูงกว่าปริญญาตรี	8	14.55
	รวม	55	100.00
ประสบการณ์ทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	24	43.64
	6 – 10 ปี	17	30.90
	10 ปีขึ้นไป	14	25.46
	รวม	55	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 55 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 87.27 และเป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 12.73 ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 85.45 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.55 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 43.64 ประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 25.46

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวม 5 ด้าน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวม 5 ด้าน

(N=55)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1					
ลำดับ	ลักษณะการมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1					
1	ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.69	0.30	มาก	2
2	ด้านการไว้วางใจกัน	3.66	0.25	มาก	3
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.53	0.17	มาก	5
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.99	0.18	มาก	1
5	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.65	0.23	มาก	4
รวม		3.71	0.23	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=3.99$) รองลงมาคือ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\mu=3.69$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=3.53$)

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูร่วมกันตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารและครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันในการกำหนดวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน ส่วนผู้บริหารประสานงานขอความร่วมมือจากฝ่ายงานองค์กรหรือหน่วยงานอื่นให้มีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการไว้วางใจกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารไว้วางใจให้ครูปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่โดยมีการรายงานผลเป็นระยะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารไว้วางใจให้ครูปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ ส่วนผู้บริหารสอนงานให้ครู โดยครูสามารถนำไปปฏิบัติได้มีการวางแผนการ ทำงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการกำหนดวิธีการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูสามารถกำหนดแผนการทำงาน ขั้นตอนของการทำงาน วิธีการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ ส่วนผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูสามารถสร้างสรรค์งานตามความสามารถ ความเชี่ยวชาญได้อย่างเต็มที่ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เต็มใจเพื่อผลประโยชน์แก่ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูเมื่อผลประโยชน์ไม่เป็นตามที่คาดหวัง ส่วนผู้บริหารทำให้ครูรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารแสดงความเป็นกลางในการประเมินผลงาน ส่วนผู้บริหารให้โอกาสครูในการแก้ไขข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม อาศัยความร่วมมือจากครู บุคลากรภายในโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันวางแผน แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสานงาน ประชุม และติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โดยเริ่มจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความไว้วางใจในความรู้ความสามารถของครูและบุคลากรในโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี จึงเกิดกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมให้ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน มีส่วนร่วมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง รับฟังความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) แล้วนำปัญหามาปรับปรุงในการพัฒนางาน เน้นนักเรียนและบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อให้โรงเรียนก้าวไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงพร้อมที่จะร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิบัติงานในแต่ละปีการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังให้อิสระ โอกาสแก่ครู บุคลากรในการทำงานมีการเสริมแรงกระตุ้นให้ครูรู้สึกมั่นใจในตนเองและมีความเชื่อมั่น ผูกพัน รักและศรัทธาในองค์กรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทัตทิมา แสงอินทร์ (2559 : 15) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารงาน ที่เปิดโอกาส ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีอิสระ โดยกระทำด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของโคกิตา คล้ายหนองสรวง (2558 : 20) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงานอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และให้ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา แก้วมะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ และหาทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน และแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนขนาดโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

เป็นการเขียนข้อเสนอแนะภายใต้ข้อค้นพบจากการวิจัย ประกอบด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบางไม้แก้วประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกันตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร กำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม และโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาต่อไป

2. ด้านการไว้วางใจกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นที่การพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ให้ครูผู้สอนมุ่งเน้นกระบวนการสอนที่ส่งผลดีแก่ผู้เรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่นเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรักและความสามัคคีกันในองค์กร และมีประสิทธิภาพไปด้วยกันร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจเพิ่มมากขึ้น

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีอิสระในการกำหนดวิธีการทำงาน ให้ครูมีอิสระในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเอง เปิดโอกาสให้ครูสามารถเลือกขั้นตอน วิธีการที่ใช้ในการทำงานตลอดจนการตัดสินใจในการทำงานนั้น ๆ เปิดโอกาสให้ครูสามารถสร้างสรรค์งานตามความสามารถความเชี่ยวชาญได้อย่างเต็มที่และผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางแก้ไขเมื่อการปฏิบัติงานมีความผิดพลาดอย่างตรงไปตรงมา

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการรับผลประโยชน์จากงานโดยไม่ถูกควบคุม ให้ครูปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เต็มใจเพื่อผลประโยชน์แก่ส่วนรวม และเปิดโอกาสส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสถานศึกษา

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ระดมความคิด แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในแนวทาง และวิธีการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนางานอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรจะศึกษาปัจจัยในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
2. ควรจะศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- ทิพวรรณ จันทร์สถิตย์. (2546). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2561). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สัตยการพิมพ์.
- เพ็ญพิศ ผาพองขุน. (2560). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). อุตรธานี : บัณฑิตวิทยาลัยวิทยาลัยสันตพล.
- สุรศักดิ์ นานานุกูล. (2534). *คู่มือ QC หลักการพื้นฐานของกลุ่มสร้างคุณภาพงานในญี่ปุ่นและไทย*.

กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). *พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ

: สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม.

อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรู้รวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.การบริหารการศึกษา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Swansburg, R. C. (1996). *Management and Leadership for Nurse Managers*. 2 nded. Boston: Jones and Bartlett Publishers.